

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการศึกษารูปแบบ บ้านเอื้ออาทร และสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายใน โครงการเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม และการศึกษากิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างที่มีความสำคัญอันควรคำนึงในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม เพื่อเสนอแนะเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสามและโครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะและรูปแบบคล้ายคลึงกัน ผลการศึกษาสรุปได้ 4 ส่วน

6.1 รูปแบบบ้านเอื้ออาทร และสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายใน โครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลองสาม

6.2 กิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างที่มีความสำคัญอันควรคำนึงถึงในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลองสาม

6.3 เกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสามและโครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะและรูปแบบคล้ายคลึงกัน

6.4 เสนอแนะการศึกษาเพิ่มเติม

6.1 รูปแบบบ้านเอื้ออาทร และสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลองสาม

จากวัตถุประสงค์ข้อ 1. เพื่อศึกษารูปแบบบ้านเอื้ออาทร และสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลองสาม และเพื่อตอบประเด็นปัญหาข้อ 1. มีรูปแบบบ้านจำนวนกี่รูปแบบและมีลักษณะกายภาพอย่างไรภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม การศึกษามี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากประชากรที่เป็นบ้านพักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรทุกหลังคาเรือน จำนวนทั้งหมด 477 หลังคาเรือน โดยสำรวจพื้นที่โดยการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (ภาคผนวก ค.) ลักษณะทางกายภาพ เพื่อสรุปลักษณะรูปแบบ และสภาพกายภาพของบ้านพักอาศัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับกิจกรรมพฤติกรรมของผู้มีรายได้น้อยภายในพื้นที่ว่างชั้นล่าง โดยใช้การวิเคราะห์ผลทางสถิติพรรณนา เพื่อสรุปผลด้านรูปแบบบ้านเอื้ออาทร

ผลสรุปการศึกษาขั้นตอนที่ 1 พบว่า บ้านเอื้ออาทรภายในโครงการรังสิตคลองสามนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 1. บ้านที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ และ 2. บ้านที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ ซึ่งบ้านที่มีการปิดล้อมพื้นที่แบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีก คือ บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย และบ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์

และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากขั้นตอนที่ 1 จำนวน 50 หลังคาเรือน ด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ผลทางสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ผลเชิงคุณภาพ เพื่อเสนอเกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสามและโครงการบ้านเอื้ออาทร โครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะและรูปแบบคล้ายคลึงกัน

ผลสรุปด้านการศึกษารูปแบบบ้านและสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม สิ่งที่มีผลต่อ รูปแบบบ้านและสภาพกายภาพที่เป็นอยู่ภายในโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสามที่ควรคำนึงถึง มีดังนี้

ลักษณะทั่วไปของผู้มีรายได้ต่ำที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้พักอาศัยอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25- 59 ปี มีสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ภายในบ้านมีจำนวนตั้งแต่ 3-5 คน จำนวนเด็กภายในบ้านพักอาศัยต่อหนึ่งหลัง มีเด็ก 1 คน การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา สำหรับข้อมูลด้านอาชีพเจ้าของบ้านประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัททั้งเอกชนและรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และรับราชการ ซึ่งทำงานในพื้นที่ใกล้เคียง รายได้ต่อเดือนของผู้พักอาศัยมากกว่าครึ่งอยู่ในระดับ 10,000 – 20,000 บาท ภูมิลำเนาเดิมของผู้พักอาศัยก่อนที่จะมาอยู่อาศัยภายในโครงการบ้านเอื้ออาทร ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ประเภทของที่อยู่อาศัยเดิมมากกว่าครึ่งเป็นบ้านเดี่ยว สถานภาพของที่อยู่เดิม มากกว่าครึ่งเช่า

6.2 กิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างที่มีความสำคัญอันควรคำนึงถึงในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม

ประเภทกิจกรรมและการใช้พื้นที่ในการประกอบกิจกรรมของผู้พักอาศัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า ลักษณะของการใช้พื้นที่ว่างชั้นล่างมีลักษณะ 2 ประเภท คือ 1.บ้านพักอาศัยประเภทที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อม และ 2.บ้านพักอาศัยประเภทที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ในสวน โถงอเนกประสงค์เดิมพื้นที่ ซึ่งบ้านประเภทที่มีการต่อเติมปิดล้อมเต็มพื้นที่ในสวน โถงอเนกประสงค์เดิมพื้นที่แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 2.1บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย และ 2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์และจากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่บ้านพักอาศัยของผู้มีรายได้ต่ำจะ

มีลักษณะเป็นบ้านพักอาศัยแบบที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อม(ร้อยละ 67.7) บ้านพักอาศัยประเภทบ้านพักอาศัยที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ในส่วน โถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่ (ร้อยละ 32.2) และจากการศึกษากิจกรรมของผู้มีรายได้ทั้ง 2 ประเภทพบว่ามีกิจกรรม ดังนี้ ดื่มน้ำ/แชง, นั่งเล่น/นอนเล่น, ดูโทรทัศน์/ ฟังเพลง, เลี้ยงเด็ก, อ่านหนังสือ/ เขียนหนังสือ, ทำงานคอมพิวเตอร์, รับประทานอาหาร, แต่งตัว, ทำงานบ้าน, เตรียมอาหาร, เลี้ยงสัตว์, เก็บรถ/ จอดรถ, นอน, ไขว้สักร่าง สิ่งศักดิ์สิทธิ์และประกอบอาชีพ จากกิจกรรมดังกล่าวสามารถแบ่งบ้านพักอาศัยตามกิจกรรมได้ ดังนี้

1. บ้านพักอาศัยที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อม 2. บ้านพักอาศัยที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่โถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่ 2.1 บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย 2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์นั้น มีลักษณะของการมีกิจกรรมที่เหมือนกันทุกกิจกรรม แต่การใช้พื้นที่ของบ้านพักอาศัย กลุ่มที่ 1 บ้านที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อมนั้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ห้องอเนกประสงค์ มากกว่าโถงอเนกประสงค์และพื้นที่บ้าน โดยรอบ จึงทำให้เกิดพื้นที่ทับซ้อนในพื้นที่ห้องอเนกประสงค์อย่างหนาแน่น

กิจกรรมที่เกิดขึ้นในบ้านพักอาศัยกลุ่มที่ 2.1 บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย มีการใช้พื้นที่ในส่วนโถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่ ประเภทบ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย การใช้พื้นที่ของบ้านพักอาศัยในกลุ่มนี้มีการกระจายการใช้พื้นที่ในส่วนโถงอเนกประสงค์มากขึ้นเนื่องจากการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ทำให้เกิดความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ส่งผลให้การใช้พื้นที่ในบ้านพักอาศัยในส่วนนี้มีการทับซ้อนของพื้นที่น้อยลงกว่าบ้านพักอาศัยกลุ่มที่ 1 บ้านที่ไม่มีการต่อเติมปิดล้อม และ กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้านพักอาศัยกลุ่มที่ 2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์ จะมีกิจกรรมประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น บ้านพักอาศัยกลุ่มนี้จะมีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ในส่วน โถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่ และใช้พื้นที่ในส่วนนี้ในการประกอบอาชีพ ส่วนพื้นที่ในส่วนห้องอเนกประสงค์นั้น ใช้ทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่

ผลสรุปด้านการศึกษาด้านการใช้พื้นที่ว่างชั้นล่างและกิจกรรม ของผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า กิจกรรมหลักที่เกิดขึ้นในบ้านพักอาศัยทั้ง 2 กลุ่ม คือ กิจกรรมนั่งเล่น/นอนเล่น กิจกรรมดื่มน้ำ/แชง กิจกรรมดูโทรทัศน์/ฟังเพลง และกิจกรรมรับประทานอาหารและแต่งตัว ซึ่งพบภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างของผู้มีรายได้น้อยทุกหลังคาเรือน

กิจกรรม ลักษณะพฤติกรรมและเครื่องเรือนของผู้มีรายได้น้อยภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างของผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม มีผลสรุปดังต่อไปนี้

1. บ้านพักอาศัยประเภทบ้านที่ไม่มีการต่อเติมแบบปิดล้อม
2. บ้านพักอาศัยประเภทบ้านที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ส่วน โถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่
  - 2.1 บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย

2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์

การสรุปผลเชิงเปรียบเทียบข้อมูลด้านกิจกรรมและพฤติกรรมของบ้านพักอาศัยทั้ง 2 กลุ่ม มีดังนี้

บ้านพักอาศัยกลุ่มที่ 1 บ้านที่ไม่มีการต่อเติมแบบปิดล้อม ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างทั้งหมด 14 กิจกรรม ได้แก่ ต้อนรับแขก, นั่งเล่น/ นอนเล่น, ดูโทรทัศน์/ ฟังเพลง, เลี้ยงเด็ก, อ่านหนังสือ/ เขียนหนังสือ, ทำงานคอมพิวเตอร์, รับประทานอาหาร, แต่งตัว, ทำงานบ้าน, เตรียมอาหาร, เลี้ยงสัตว์, เก็บรถ/ จอดรถ, นอน, ให้อาหารสัตว์เลี้ยง, สิ่งศักดิ์สิทธิ์

เครื่องเรือนที่ใช้ประกอบกิจกรรม คือ เก้าอี้ ชั้นหรือตู้วางทีวี ชั้นวางของ และอุปกรณ์ประกอบ ได้แก่ หมอนหนุน เครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ โทรทัศน์ เครื่องเสียง พัดลม และตู้เย็น

บ้านพักอาศัยกลุ่มที่ 2 บ้านพักอาศัยประเภทบ้านที่มีการต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ส่วนโถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่

2.1 บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างทั้งหมด 15 กิจกรรม ได้แก่ ต้อนรับแขก, นั่งเล่น/ นอนเล่น, ดูโทรทัศน์/ ฟังเพลง, เลี้ยงเด็ก, อ่านหนังสือ/ เขียนหนังสือ, ทำงานคอมพิวเตอร์, รับประทานอาหาร, แต่งตัว, ทำงานบ้าน, ประกอบอาชีพ, เตรียมอาหาร, เลี้ยงสัตว์, เก็บรถ/ จอดรถ, นอน, ให้อาหารสัตว์เลี้ยง, สิ่งศักดิ์สิทธิ์และประกอบอาชีพ

เครื่องเรือนที่ใช้ประกอบกิจกรรม คือ เก้าอี้ ชั้นหรือตู้วางทีวี ชั้นวางของ โซฟา เก้าอี้มีเท้าแขน ตู้โชว์ ตู้เสื้อผ้า ลิ้นชัก ซึ่งจากการกำหนดของทางอาคารคณะนั้นมีการกำหนดผังโดยให้ส่วนแต่งตัว ตู้เสื้อผ้าอยู่นอกระยะ แต่ด้วยเนื่องจากห้องน้ำนั้นอยู่ด้านล่างและมีห้องเดียว ผู้พักอาศัย จึงย้ายกิจกรรมการแต่งตัว เครื่องเรือนต่างๆ มาใช้ในพื้นที่ชั้นล่าง อุปกรณ์ประกอบ ได้แก่ หมอนหนุน เครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ โทรทัศน์ เครื่องเสียง พัดลม ตู้เย็น

2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างทั้งหมด 15 กิจกรรม ได้แก่ ต้อนรับแขก, นั่งเล่น/ นอนเล่น, ดูโทรทัศน์/ ฟังเพลง, เลี้ยงเด็ก, อ่านหนังสือ/ เขียนหนังสือ, ทำงานคอมพิวเตอร์, รับประทานอาหาร, แต่งตัว, ทำงานบ้าน, ประกอบอาชีพ, เตรียมอาหาร, เลี้ยงสัตว์, เก็บรถ/ จอดรถ, นอน, ให้อาหารสัตว์เลี้ยง, สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประกอบอาชีพ

เครื่องเรือนที่ใช้ประกอบกิจกรรม คือ ชั้นหรือตู้วางทีวี ชั้นวางของเก้าอี้ไม้ยาว โซฟา ชั้นวางของ อุปกรณ์ประกอบ ได้แก่ หมอนหนุน เครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่ โทรทัศน์ พัดลม

จากกิจกรรมที่ได้กล่าวไว้ด้านบนกิจกรรมของผู้พักอาศัยทั้ง 2 กลุ่มนั้นมีกิจกรรมที่ไม่แตกต่างกันมากเท่าใดนัก แต่ในเรื่องของพฤติกรรมและการใช้พื้นที่นั้น มีความแตกต่างกัน คือ บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัยนั้น ส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ในส่วนโถงอเนกประสงค์ที่มีการต่อเติมแบบปิดล้อมนั้น เป็นส่วน ในการประกอบกิจกรรม ดูโทรทัศน์ นั่งเล่น/รับแขก และรับประทานอาหารเป็นหลัก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้พักอาศัยต้องการความเป็นส่วนตัว และสะดวก มากกว่าบ้านที่ไม่มีการต่อเติม และบ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์

และการใช้พื้นที่ในส่วนห้องเนกประสงค์นั้นจะเป็นกิจกรรม แต่งตัว เตรียมอาหาร ทำงาน บ้านเป็นหลัก

จากกิจกรรมดังกล่าว พบว่า พฤติกรรมของผู้พักอาศัยทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน คือ

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้พักอาศัยทั้ง 2 กลุ่ม

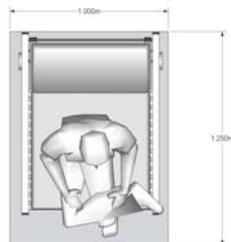
ตารางเปรียบเทียบพฤติกรรมและการใช้พื้นที่ของผู้พักอาศัยทั้ง 2 กลุ่ม		
กลุ่มที่ 1 บ้านที่ไม่มีการต่อเติม	กลุ่มที่ 2 บ้านที่มีการต่อเติมแบบปิดล้อม	
	2.1 บ้านที่มีการต่อเติมเพื่อพักอาศัย	2.2 บ้านที่มีการต่อเติมเชิงพาณิชย์
1. มีเครื่องเรือนน้อยชิ้นจะมีเครื่องเรือนเฉพาะชิ้นหลัก ๆ เช่น ตู้วางทีวี, เก้าอี้, ชั้นวางของ	1. มีเครื่องเรือนมากกว่าบ้านที่ไม่มีการต่อเติม เช่น ตู้วางทีวี, เก้าอี้, ชั้นวางของ, โซฟา, เก้าอี้มีเท้าแขน, ตู้เสื้อผ้า, ตู้โซฟา, ลิ้นชัก	1. มีเครื่องเรือนน้อยชิ้นมีเครื่องเรือนชิ้นหลักๆ เหมือนกับบ้านที่ไม่มีการต่อเติม เช่น ตู้วางทีวี, ชั้นวางของ, เก้าอี้ไม้ยาว, โซฟา (ใช้ร่วมกับการประกอบอาชีพ)
2. จากข้อ 1 เมื่อมีเครื่องเรือนน้อยชิ้นเพื่อให้มีพื้นที่สามารถประกอบกิจกรรมได้หลากหลาย พฤติกรรมของผู้พักอาศัยส่วนใหญ่จึงนั่งกับพื้นเป็นส่วนใหญ่	2. มีการพฤติกรรมนั่งบนเครื่องเรือนและการนั่งนอนบนพื้นด้วย	2. มีพฤติกรรมการนั่งบนเครื่องเรือนและการนั่งบนพื้นด้วย
3. การใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรมมีการทับซ้อนกันมาก (มีพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ 2.1)	3. การใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรมมีการทับซ้อนน้อยกว่าบ้านที่ไม่มีการต่อเติม (มีพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมมากขึ้น, มีความเป็นสัดส่วนมากขึ้น)	3. การใช้พื้นที่ในแต่ละกิจกรรมมีการทับซ้อนมาก เนื่องจากใช้พื้นที่ในส่วนโถงเนกประสงค์ประกอบอาชีพ (มีพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมเหมือนกับเหมือนกับกลุ่มบ้านที่ไม่มีการต่อเติม)
4. ไม่มีการประกอบอาชีพ	4. สามารถใช้พื้นที่ในการประกอบอาชีพได้ เช่น เย็บผ้าของแม่บ้าน	4. ใช้พื้นที่เชิงพาณิชย์ เช่น ค้าขาย เสริมสวย เป็นต้น

พฤติกรรมของผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) กิจกรรม นั่งเล่น/รับแขก

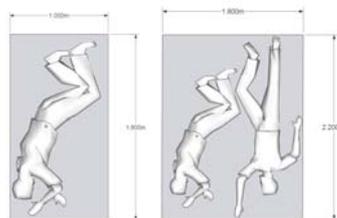
นั่งบนเก้าอี้ครั้งนั่งครั้งนอน

ประมาณ 1.25-1.40 ตารางเมตร

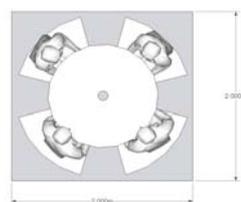
นอนเล่นกับพื้น

ประมาณ 1.80-3.60 ตารางเมตร

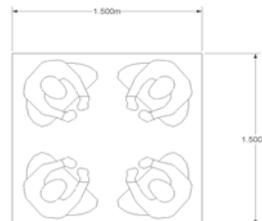
ชุดม้านั่งใช้ในพื้นที่ภายนอกอาคาร

ประมาณ 4.00 ตารางเมตร

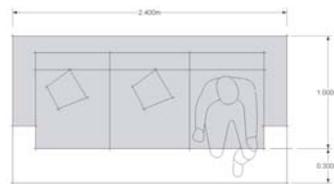
นั่งบนพื้น

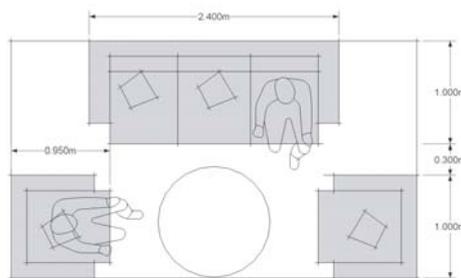
ประมาณ 2.25-2.50 ตารางเมตร

นั่งบนชุดโซฟาภายในอาคาร

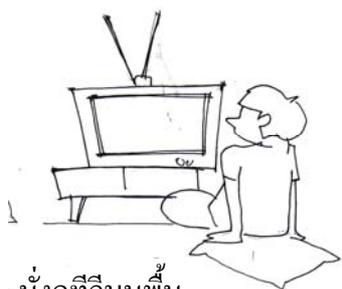

ประมาณ 3.00-3.50 ตารางเมตร

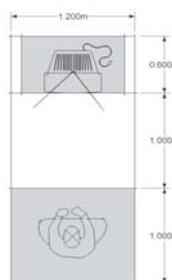

ประมาณ 9.00 - 9.50 ตารางเมตร

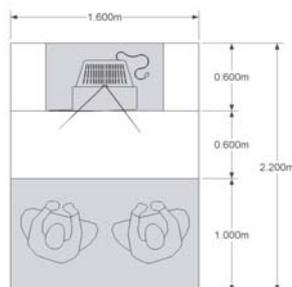
2) กิจกรรมดูโทรทัศน์/ฟังเพลง

นั่งดูทีวีบนพื้น

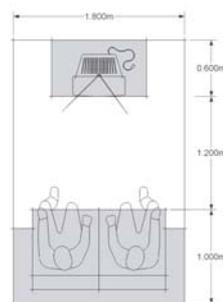
ประมาณ 3.00-3.40 ตารางเมตร

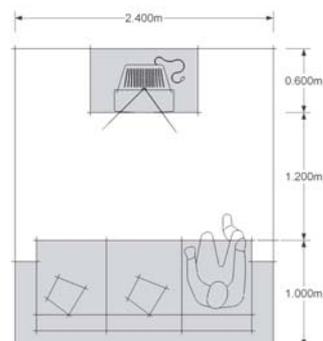
ประมาณ 3.50-3.80 ตารางเมตร

นั่ง/นอนดูโทรทัศน์บนโซฟา

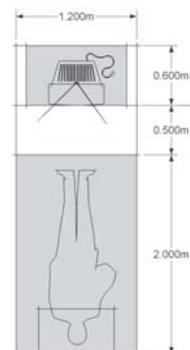
ประมาณ 4.80-5.10 ตารางเมตร

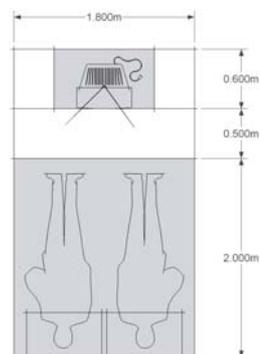
ประมาณ 6.30-6.70 ตารางเมตร

นอนดูโทรทัศน์บนพื้น

ประมาณ 3.5-3.80 ตารางเมตร

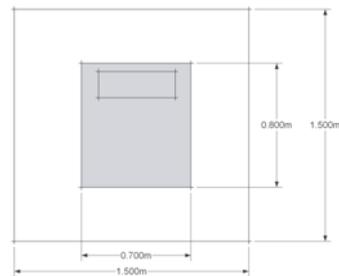

ประมาณ 5.10-5.50 ตารางเมตร

3) กิจกรรมเลี้ยงเด็ก

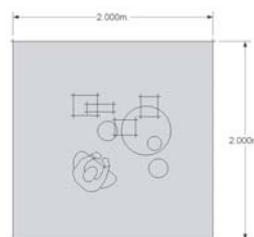
เลี้ยงเด็กอ่อน

ประมาณ 2.20-2.50 ตารางเมตร

เลี้ยงเด็กชั้นอนุบาล

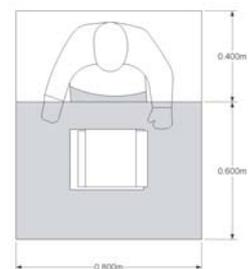

ประมาณ 3.50-4.00 ตารางเมตร

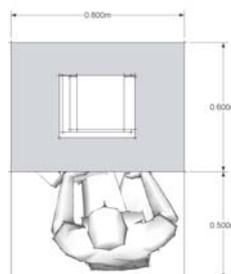
4) กิจกรรมอ่านหนังสือ/เขียนหนังสือ

อ่านหนังสือ/เขียนหนังสือบนพื้น

ประมาณ 0.60-1.00 ตารางเมตร

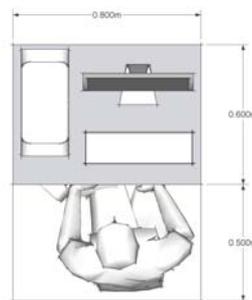

ประมาณ 0.80- 1.70 ตารางเมตร

5) กิจกรรมทำงานคอมพิวเตอร์

นั่งทำงานบนโต๊ะ

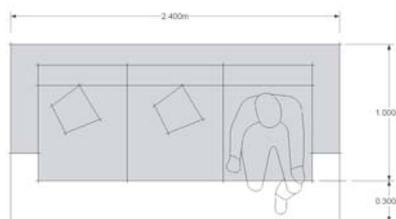

ประมาณ 0.80- 1.20 ตารางเมตร

6) กิจกรรมรับประทานอาหาร

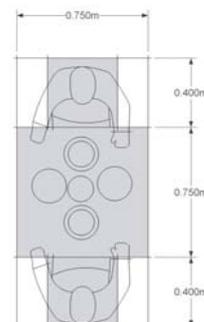
นั่งรับประทานอาหารบนโซฟา

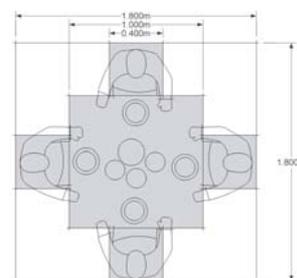
ประมาณ 3.00 -3.30 ตารางเมตร

รับประทานอาหารบนโต๊ะรับประทานอาหาร

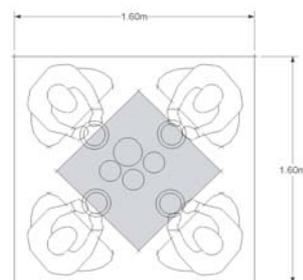
ประมาณ 1.00 -1.30 ตารางเมตร

ประมาณ 3.00-3.30 ตารางเมตร

รับประทานอาหารบนพื้น

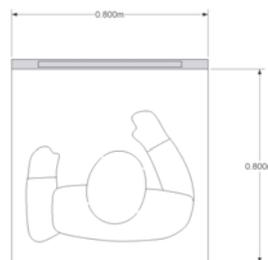

ประมาณ 2.50-2.80 ตารางเมตร

7) กิจกรรมแต่งตัว

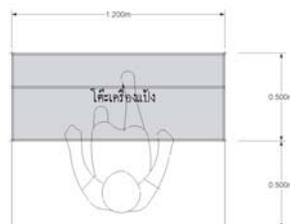
ส่องกระจกซึ่งติดอยู่กับผนัง

ประมาณ 0.55-0.85 ตารางเมตร

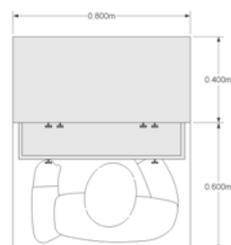
แต่งตัวโดยใช้โต๊ะเครื่องแป้ง

ประมาณ 1.20-1.50 ตารางเมตร

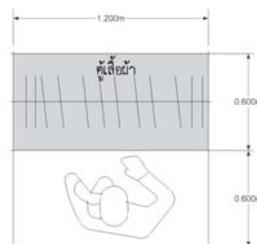
แต่งตัวโดยมีลิ้นชักเป็นเครื่องเรือนประกอบ

ประมาณ 0.60 -0.90 ตารางเมตร

แต่งตัวมีตู้เสื้อผ้าเป็นเครื่องเรือนประกอบ

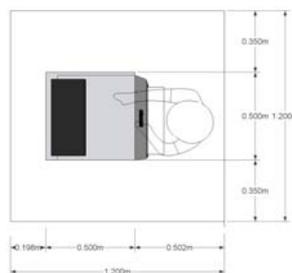

ประมาณ 1.35-1.55 ตารางเมตร

8) กิจกรรมทำงานบ้าน

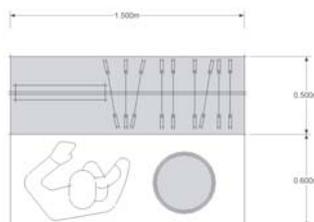
ซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า

ประมาณ 1.20-1.50 ตารางเมตร

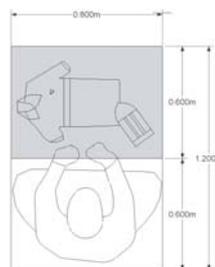
ซักผ้าด้วยมือและราวตากผ้า

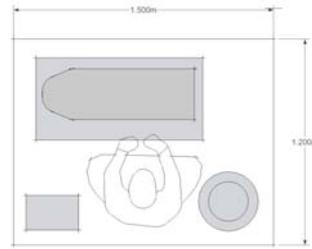
ประมาณ 1.65-2.00 ตารางเมตร

การรีดผ้าบนผ้าที่ปูรองการรีด

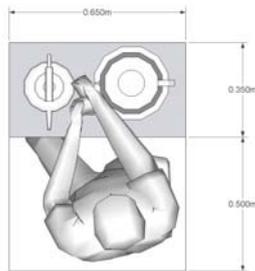

ประมาณ 1.90-2.30 ตารางเมตร

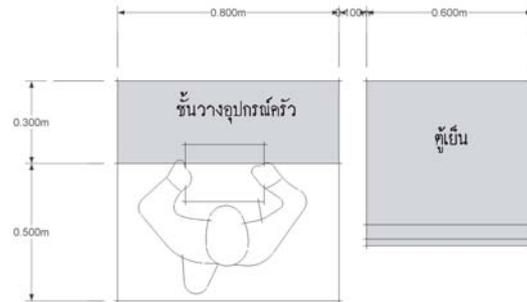

ประมาณ 1.50-1.80 ตารางเมตร

9) กิจกรรมเตรียมอาหาร

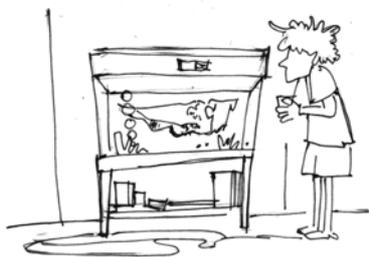

ประมาณ 0.50-0.80 ตารางเมตร

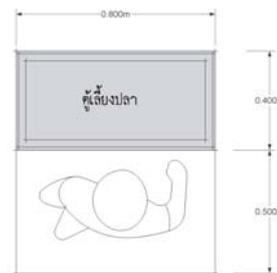

ประมาณ 1.20-1.50 ตารางเมตร

10) กิจกรรมเลี้ยงสัตว์

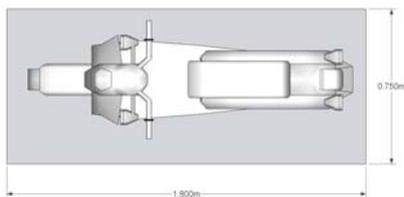

การเลี้ยงปลา

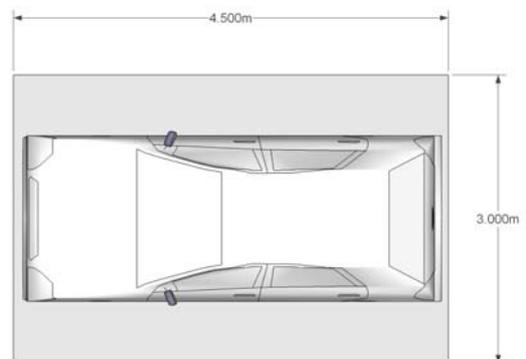
ประมาณ 0.70-1.00 ตาราง

11) กิจกรรมเก็บรถ/จอดรถ

ประมาณ 1.20-1.40 ตารางเมตร

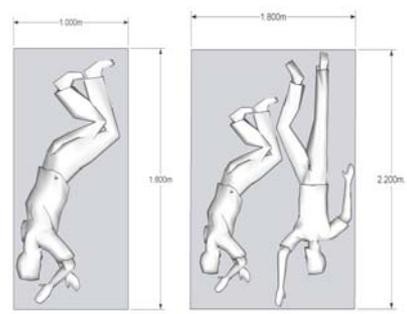
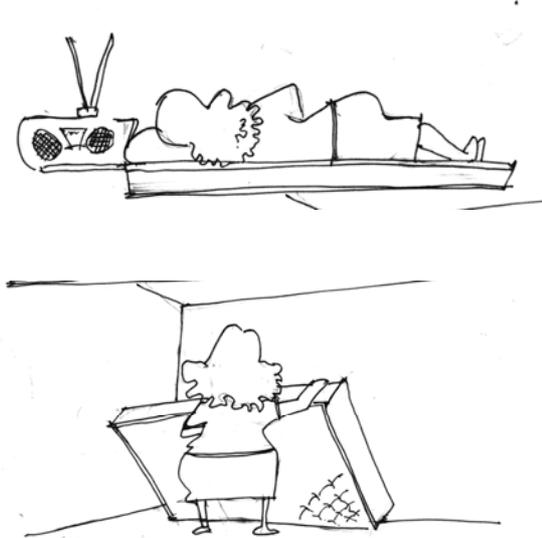
การจอดรถจักรยานยนต์

ประมาณ 9.60-10.00 ตารางเมตร

การจอดรถยนต์

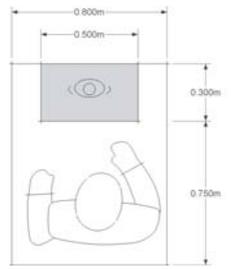
12) กิจกรรมการนอน

ประมาณ 1.80-3.60 ตารางเมตร

พฤติกรรมการนอน

13) กิจกรรมไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

พฤติกรรมการไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ประมาณ 0.85-1.00 ตารางเมตร

14) กิจกรรมประกอบอาชีพ

ประมาณ 10.50-11.00 ตารางเมตร

ภาพที่ 6.1 พฤติกรรมและขนาดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ภายในพื้นที่ว่างชั้นล่าง ภายในบ้านเอื้ออาทร ทั้ง 2 กลุ่ม

6.3 เกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสามและโครงการบ้านเอื้ออาทรโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะและรูปแบบคล้ายคลึงกัน

การศึกษานี้เพื่อศึกษาหารูปแบบบ้านเอื้ออาทรและสภาพทางกายภาพที่เป็นอยู่ และศึกษา กิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างที่มีความสำคัญอันควรคำนึงถึงในการ ออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้พักอาศัยโครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลองสาม สำหรับผู้พักอาศัย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25- 59 ปี มีสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกที่ อาศัยอยู่ภายในบ้านมีจำนวนตั้งแต่ 3-5 คน จำนวนเด็กภายในบ้านพักอาศัยต่อหนึ่งหลัง มีเด็ก 1 คน การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อาชีพเจ้าของบ้านประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัททั้ง เอกชนและรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และรับราชการ ซึ่งทำงานในพื้นที่ใกล้เคียง รายได้ต่อ เดือนอยู่ในระดับ 10,000 – 20,000 บาท ภูมิลำเนาเดิมของผู้พักอาศัยกรุงเทพฯและปริมณฑล ประเภทของที่อยู่อาศัยเดิมเป็นบ้านเดี่ยว

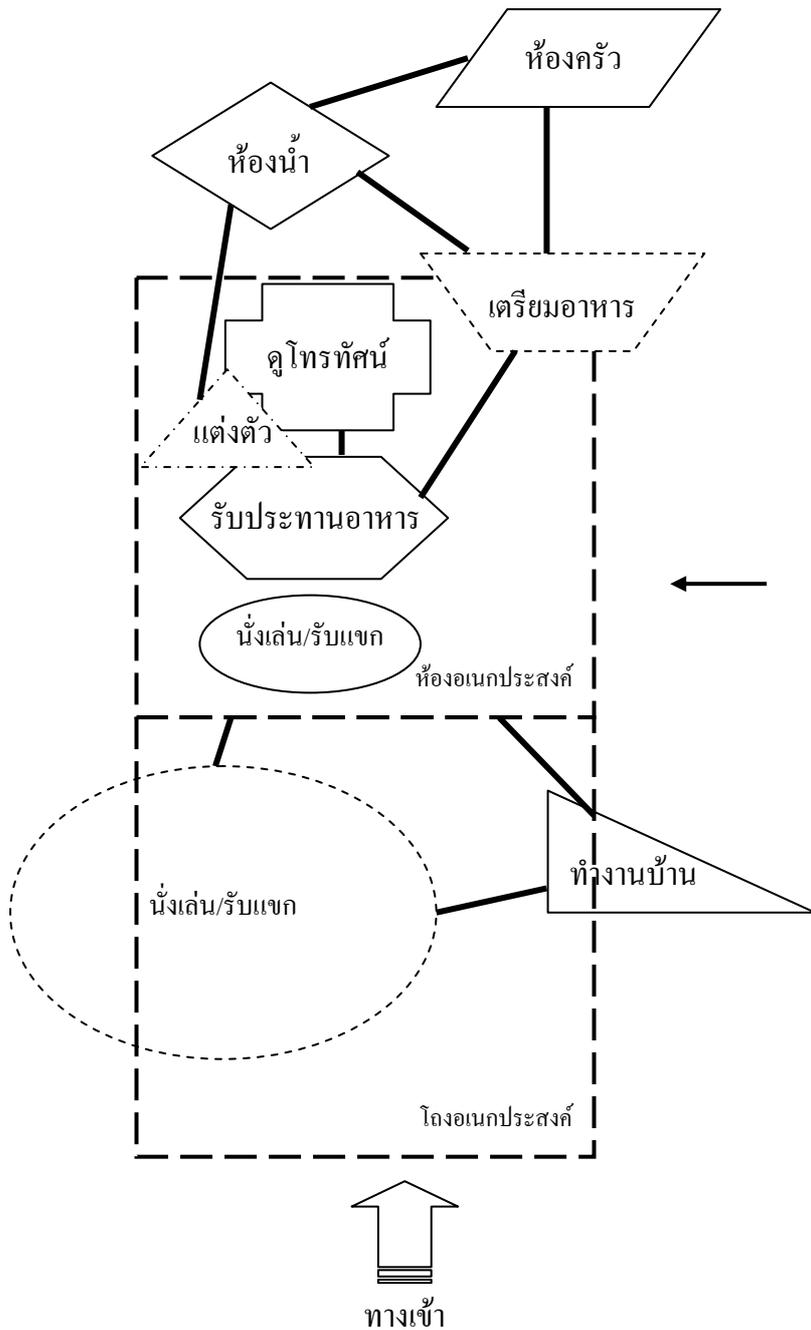
เกณฑ์ในการออกแบบพื้นที่ว่างชั้นล่างภายในให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้พักอาศัย โครงการบ้านเอื้ออาทรรังสิตคลองสาม มีดังนี้

1. จำนวนของผู้อยู่อาศัย ว่าผู้พักอาศัย มีจำนวนกี่คน เพศหญิงเพศชาย มีเด็กหรือไม่
2. ลักษณะและวิถีชีวิตของผู้พักอาศัย คือ พื้นฐานชีวิตความเป็นอยู่
3. กิจกรรมและลักษณะพฤติกรรมในการอยู่อาศัย
4. ระดับรายได้ของครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ

1) แบบที่ 1 บ้านที่ไม่มีการต่อเติมโถงอเนกประสงค์ แต่มีการต่อเติมพื้นที่ครัวในการประกอบ อาหาร เนื่องจากการเก็บข้อมูลพบว่า เกินกว่าครึ่งผู้พักอาศัยส่วนใหญ่ไม่มีการต่อเติมในส่วน โถง อเนกประสงค์(อาจเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว และในผู้พักอาศัยบาง ท่านมีเวลาในการอยู่บ้านเพียงแค่หลับนอนเท่านั้น แต่สาเหตุที่ผู้พักอาศัยต้องทำการต่อเติมครัวนั้น เนื่องมาจากพื้นที่ที่ทางการเคหะกำหนดให้ นั้นไม่มีพื้นที่ในการประกอบอาหาร)

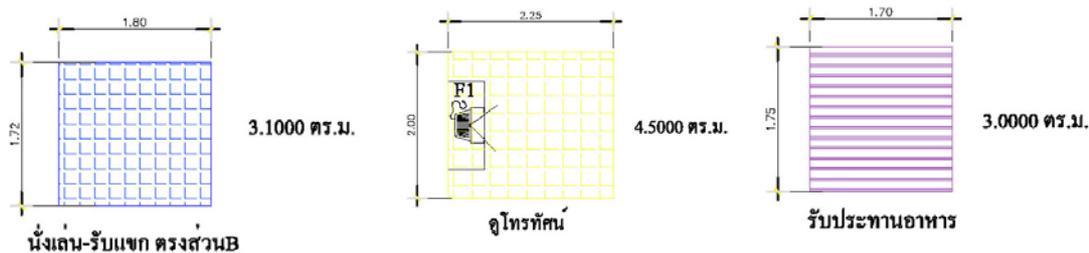
จากการศึกษาพบว่าบ้านที่ไม่มีการต่อเติมในส่วน โถงอเนกประสงค์ส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมที่ เกิดขึ้นภายในบ้านจำนวน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมนั่งเล่น/รับแขก, ดูโทรทัศน์, ดูทีวี ซึ่ง 3 กิจกรรมนี้ จะเป็น 3 กิจกรรมหลักที่พบในบ้านพักอาศัยทุกหลังคาเรือนและกิจกรรมที่ 4 ที่เกิดขึ้น เช่น กิจกรรมแต่งตัว กิจกรรมการนอน กิจกรรมเลี้ยงเด็ก กิจกรรมเตรียมอาหาร เป็นต้น ซึ่งพื้นที่กิจกรรม ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นภายในส่วนห้องอเนกประสงค์กิจกรรมจะทับซ้อนกัน ผู้พักอาศัยใน

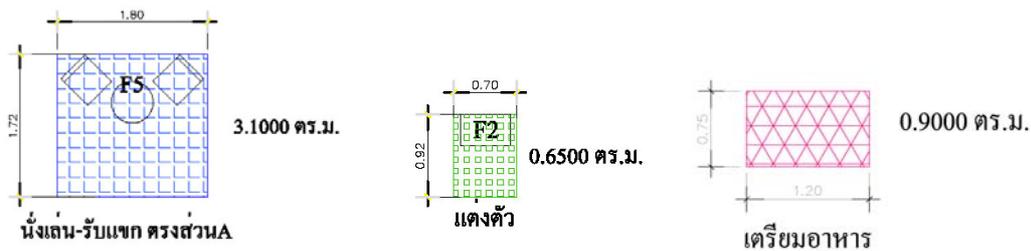
บ้านที่ไม่ต่อเติมส่วนโถงเนกประสงค์จะมีเครื่องเรือนน้อยชิ้น มีแต่เครื่องเรือนชิ้นสำคัญ เช่น ตู้หรือชั้นวางทีวี, ชั้นวางของหรือลิ้นชัก (ดูภาพที่ 6.4)

จากภาพความสัมพันธ์ดังกล่าวจะพบว่า พื้นที่ในห้องเนกประสงค์นั้นจะมีกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ นั่งเล่น/รับแขก, รับประทานอาหาร, และคูโทรทัศน์ และกิจกรรมแต่งตัว, เตรียมอาหารนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในพื้นที่นี้ ซึ่งกิจกรรมแต่งตัวที่เกิดขึ้นเพราะเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องจากการใช้ห้องน้ำ ส่วนกิจกรรมเตรียมอาหารคือ ต่อเนื่องจากส่วนครัวซึ่งผู้พักอาศัยส่วนใหญ่จะมีการต่อเติมพื้นที่ครัวในส่วนหลังบ้าน

ภาพที่ 6.2 ความสัมพันธ์ในการใช้พื้นที่ ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างบ้านเอื้ออาหารของผู้พักอาศัยบ้านเอื้ออาหาร แบบที่ 1

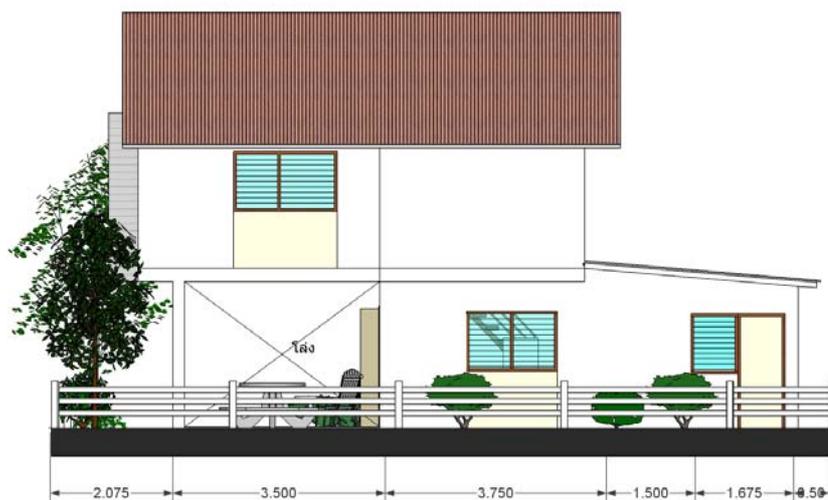
ภาพที่ 6.3 การใช้พื้นที่ของกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างบ้านเอื้ออาทร

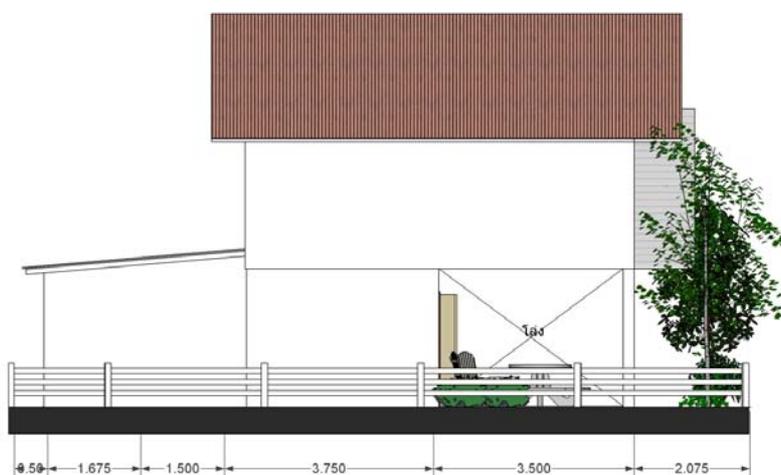
ภาพที่ 6.4 ผังพื้นที่ชั้นล่างบ้านแบบที่ 1

ภาพที่ 6.5 รูปด้านหน้าบ้านแบบที่ 1

ภาพที่ 6.6 รูปด้านข้าง 1 บ้านแบบที่ 1

ภาพที่ 6.7 รูปด้านข้าง 2 บ้านแบบที่ 1

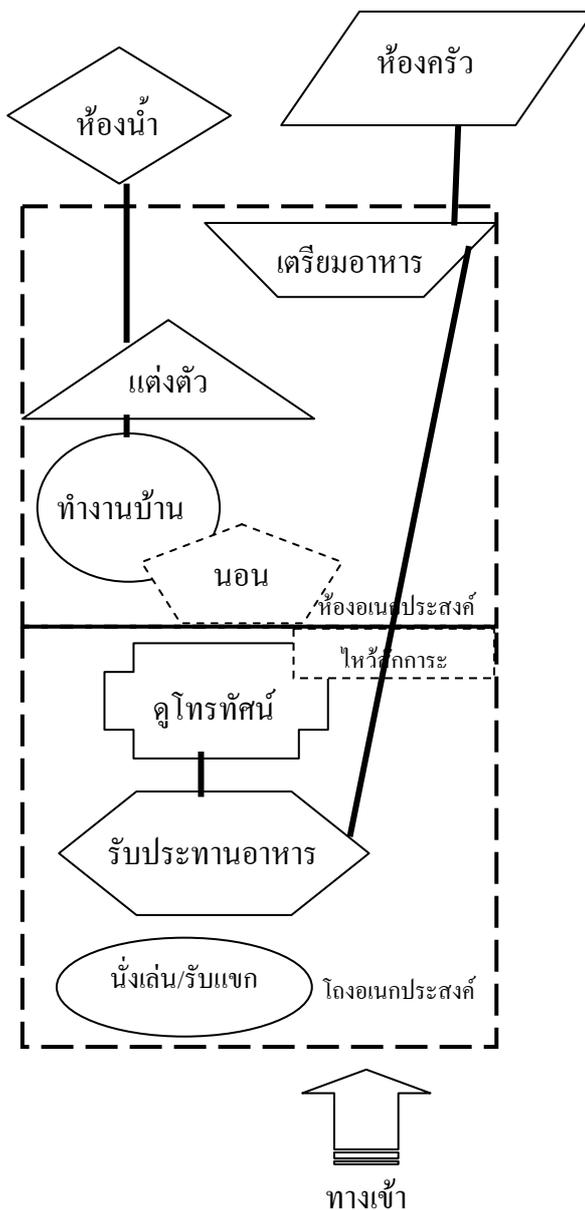

ภาพที่ 6.8 ทศนียภาพบ้าน แบบที่ 1

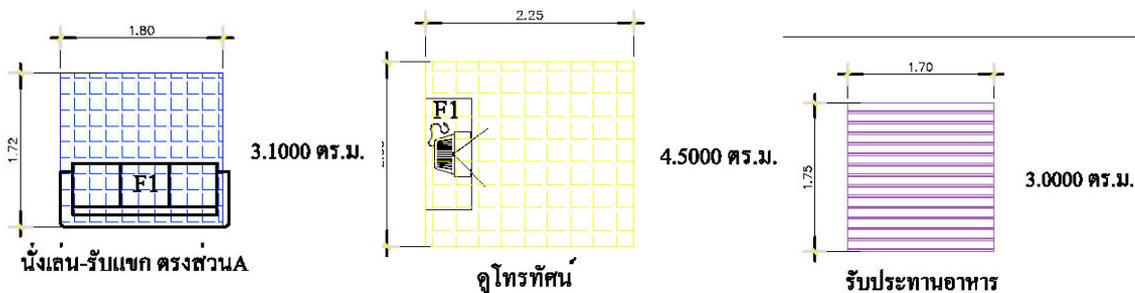
2) บ้านที่มีการต่อเติมโดยต่อเติมในพื้นที่ส่วนโถงอเนกประสงค์เต็มพื้นที่ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีปัจจัยดังต่อไปนี้คือ 1. มีความต้องการพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมเพิ่มจริง 2. ต้องการเพิ่มรายได้จึงประกอบธุรกิจส่งผลต่อการต่อเติมออกมา 3. ต่อเติมเพื่อแสดงถึงฐานะที่ดีขึ้น การต่อเติมมีดังนี้

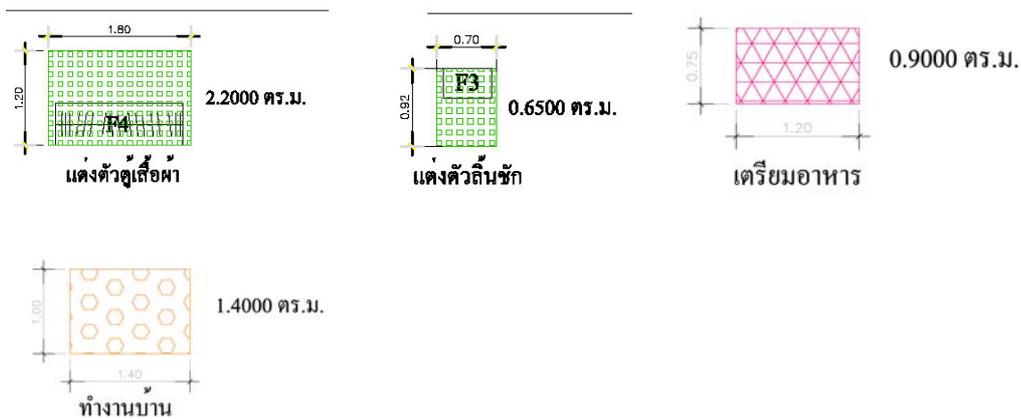
2.1)แบบที่ 2.1 บ้านต่อเติมถูกหลักพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร โดยการต่อเติมนี้จะอ้างอิงพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร คือในส่วนผนังด้านที่กว้าง 2.00 เมตรสามารถเจาะช่องแสงได้โดยผู้วิจัยยกตัวอย่างเป็นบานเกล็ด และผนังด้านที่มีความกว้าง 0.90 เมตรนั้นไม่สามารถเจาะช่องแสงได้เนื่องจากผิดกฎพระราชบัญญัติเพราะมีความกว้างต่ำกว่า 2.00 เมตรไม่สามารถเจาะช่องแสงได้

จากการศึกษาพบว่าบ้านที่มีการต่อเติมส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้านจำนวน 7-8 กิจกรรม คือ กิจกรรมนั่งเล่น/รับแขก, ดูโทรทัศน์, ดูทีวี ซึ่ง 3 กิจกรรมนี้จะเป็น 3 กิจกรรมหลักซึ่งผู้พักอาศัยจะใช้พื้นที่ทั้ง 3 กิจกรรมนี้ในส่วนโถงอเนกประสงค์และกิจกรรมที่ 4,5,6,7,8 ที่เกิดขึ้น เช่น กิจกรรมแต่งตัว กิจกรรมการนอน กิจกรรมเลี้ยงเด็ก กิจกรรมเตรียมอาหาร เป็นต้น เครื่องเรือนประกอบกิจกรรมดังนี้ คือ โซฟา 3 ที่นั่ง, ตู้วางทีวี, ลิ้นชักใส่ของ, ตู้เสื้อผ้า และการจัดวางนั้นจัดวางเครื่องเรือนชนิดผนังเพื่อให้มีพื้นที่ว่างในการประกอบกิจกรรมเนื่องจาก จากการศึกษาจากผู้พักอาศัยจะใช้พื้นที่นั่งนอนเล่นในการดูทีวีและใช้เป็นพื้นที่รับประทานอาหารซึ่งการรับประทานอาหารของผู้พักอาศัยในกลุ่มนี้นั้นไม่นั่งรับประทานอาหารบนโต๊ะ

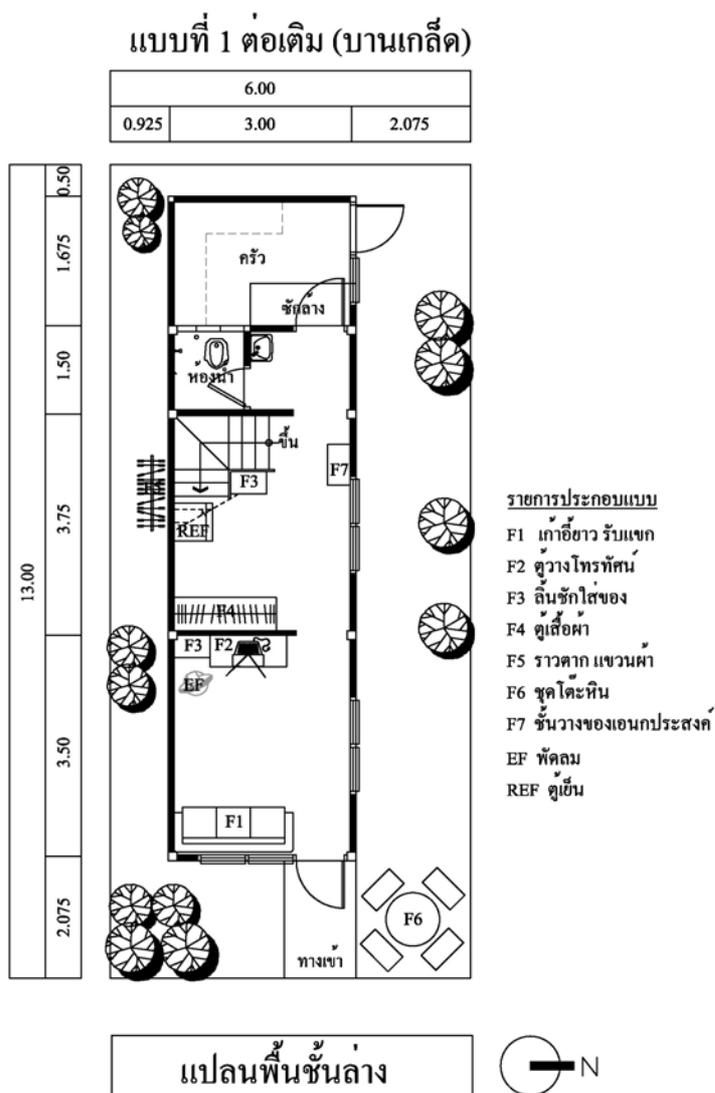

ภาพที่ 6.9 ความสัมพันธ์ในการใช้พื้นที่ ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่วางชั้นล่างบ้านเอื้ออาหาร แบบที่ 2.1

ภาพที่ 6.10 การใช้พื้นที่ของกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างบ้านเอื้ออาทรแบบที่ 2.1

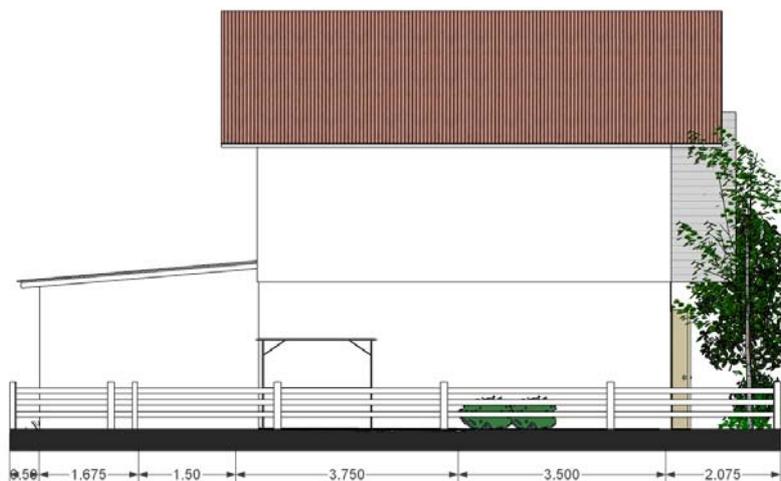
ภาพที่ 6.11 ผังพื้นที่บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.1

ภาพที่ 6.12 รูปด้านหน้าบ้านบ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.1

ภาพที่ 6.13 รูปด้านข้าง 1 บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.1

ภาพที่ 6.14 รูปด้านข้าง 2 บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.1

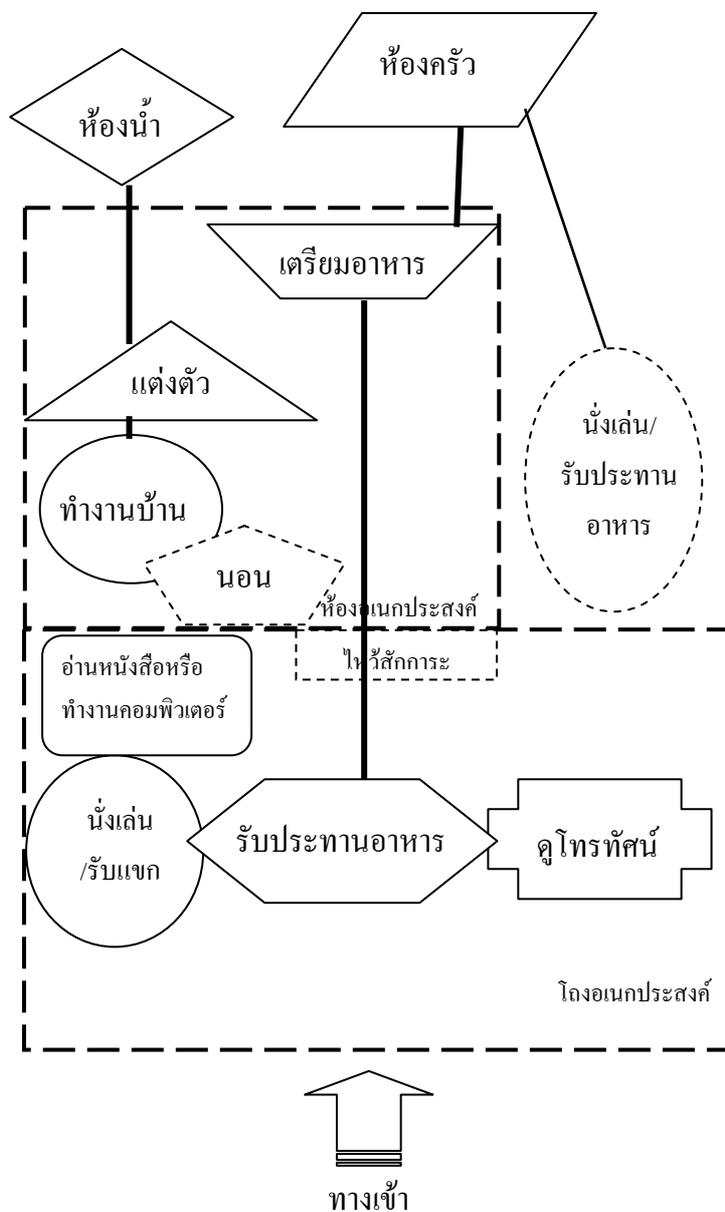
ภาพที่ 6.15 ทศนียภาพบ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.1

2.2 บ้านที่มีการต่อเติมถูกพระราชบัญญัติควบคุมอาคารแบบที่ 2 คือในส่วนที่ผนังห่างจากเขตน้อยกว่า 2.00 เมตร ไม่สามารถมีช่องเปิดได้ ผนังเป็นผนังทึบ โดยผู้วิจัยเจาะช่องแสงในส่วนผนังด้านข้างเป็นบานเกร็ดเพื่อเปิดรับลมและด้านหน้าผู้วิจัยเจาะช่องเปิดเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกเนื่องจากผนังด้านข้างทั้ง 2 ข้างไม่สามารถมีช่องเปิดได้เลย แบบบ้านในลักษณะนี้เหมาะสำหรับบ้านที่มีกิจกรรมมากกว่าแบบบ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.1 เนื่องจากมีพื้นที่เพิ่มมากขึ้นอีกประมาณ 3.50 ตารางเมตร แต่การต่อเติมในรูปแบบนี้มีข้อเสีย คือ ผู้พักอาศัยจะรู้สึกอึดอัดเนื่องจากผนังทั้ง 2 ด้านนั้นไม่มีช่องเปิด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านอาจน้อยลงเนื่องจากตัวอาคารมีลักษณะค่อนข้างทึบ

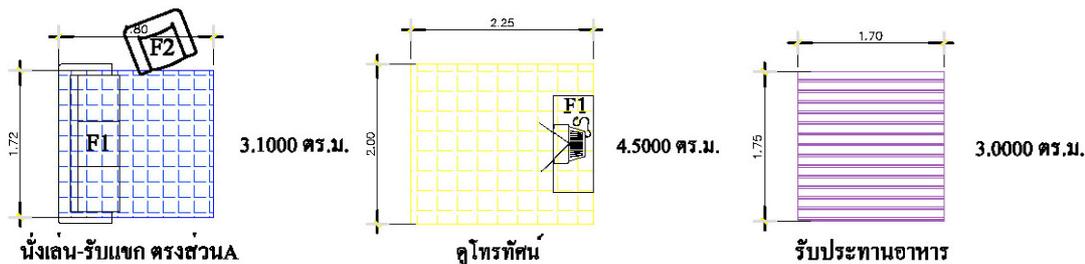
จากการศึกษาพบว่าบ้านที่มีการต่อเติมส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในบ้านจำนวน 7-8 กิจกรรม คือ กิจกรรมนั่งเล่น/รับแขก, ดูโทรทัศน์, ดูทีวี ซึ่ง 3 กิจกรรมนี้จะ เป็น 3 กิจกรรมหลักซึ่งผู้พักอาศัยจะใช้พื้นที่ทั้ง 3 กิจกรรมนี้ในส่วน โถงอเนกประสงค์และกิจกรรมที่ 4,5,6,7,8 ที่เกิดขึ้น เช่น กิจกรรมแต่งตัว กิจกรรมการนอน กิจกรรมเลี้ยงเด็ก กิจกรรมเตรียมอาหาร เป็นต้น เครื่องเรือนประกอบกิจกรรมดังนี้ คือ โซฟา 3 ที่นั่ง, ตู้วางทีวี, ลิ้นชักใส่ของ, ตู้เสื้อผ้า และการจัดวางนั้นจัดวางเครื่องเรือนชนิดผนังเพื่อให้มีพื้นที่ว่างในการประกอบกิจกรรมเนื่องจาก จากการศึกษามาผู้พักอาศัยจะใช้พื้นที่นั่งนอนเล่นในการดูทีวีและใช้เป็นพื้นที่รับประทานอาหารซึ่งการรับประทานอาหารของผู้พักอาศัยในกลุ่มนี้นั้นไม่นั่งรับประทานอาหารบนโต๊ะ

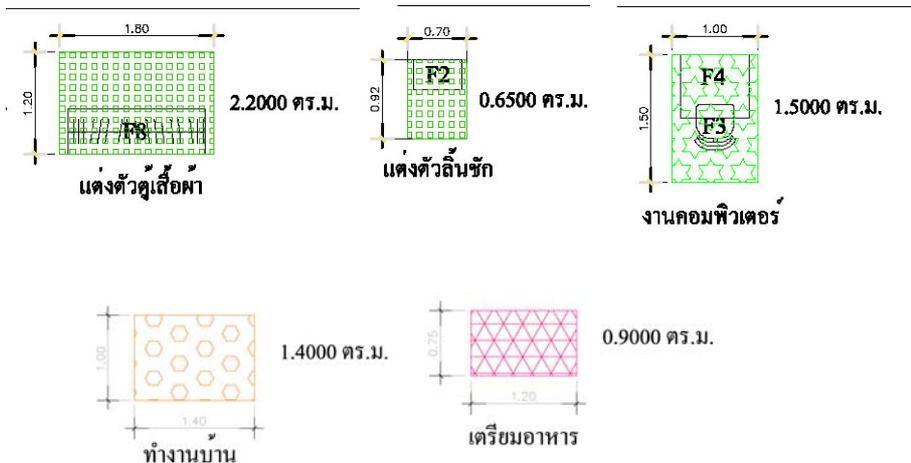
การจัดผัง ในแบบนี้จะมีพื้นที่ใช้งานเพิ่มมากขึ้น ประมาณ 3.50 ตารางเมตร เนื่องจากมีการต่อเติมพื้นที่ในส่วนอเนกประสงค์เติมพื้นที่ ด้านหน้าจึงมีพื้นที่ว่างน้อยลง จึงมีการออกแบบโดยใช้

พื้นที่ด้านข้างเป็นส่วนสำหรับเด็กนั่งเล่นหรือเป็นส่วนนั่งพักผ่อนพูดคุยกับเพื่อนบ้าน หรือเป็นที่สำหรับรับประทานอาหารนอกบ้านได้

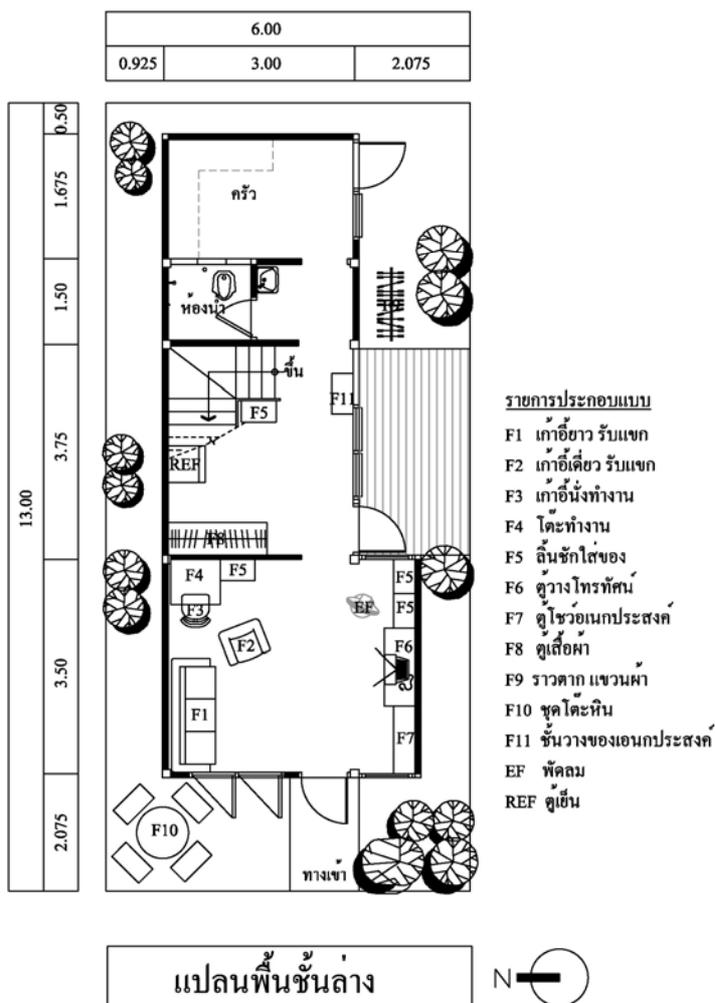

ภาพที่ 6.16 ความสัมพันธ์ในการใช้พื้นที่ ประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างบ้านเดี่ยวอาหารแบบที่ 2.2

ภาพที่ 6.17 การใช้พื้นที่ของกิจกรรมภายในพื้นที่ว่างชั้นล่างบ้านเอื้ออาทรแบบที่ 2.2

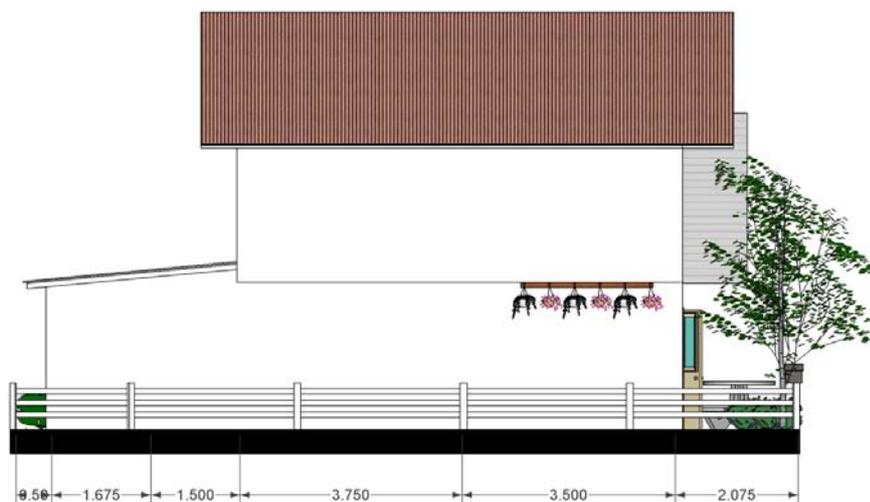
ภาพที่ 6.18 ผังพื้นที่บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.2

ภาพที่ 6.19 รูปด้านหน้าบ้าน บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.2

ภาพที่ 6.20 รูปด้านข้าง 1 บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.2

ภาพที่ 6.21 รูปด้านข้าง 2 บ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.2

ภาพที่ 6.22 ทักษณียภาพบ้านที่มีการต่อเติมแบบที่ 2.2

6.4 เสนอแนะการศึกษาเพิ่มเติม

การวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มเติมในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและสังเกตการณ์ให้มากขึ้น ครอบคลุมผู้พักอาศัยทุกสถานภาพและบทบาท เช่น อาชีพ เพื่อให้ข้อมูลมีหลากหลาย และมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น มีการเปรียบเทียบแต่ละอาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้พื้นที่การใช้งานและกิจกรรม

การวิจัยครั้งนี้เน้นการวิจัยในเรื่องของการใช้พื้นที่ว่างชั้นล่างในเชิงพื้นที่เป็นหลัก ไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อมทางกายภาพทุกมิติ ในอนาคตควรมีการศึกษาเรื่องบรรยากาศ โดยรวม การใช้เครื่องเรือน ที่ตั้ง ทิศ สภาวะความสบาย รวมถึงพื้นที่ห้องน้ำ, ห้องนอน, ห้องครัว เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของกิจกรรมการใช้พื้นที่ว่างชั้นล่างภายในบ้านเอื้ออาทร